

Remissvar avseende betänkandet Biometri – för en effektivare brottsbekämpning (SOU 2023:32)

Kustbevakningens synpunkter på det remitterade underlaget redovisas avsnittvis.

12.3 Upptagning av biometriska underlag från skäligen misstänkta

- 12.3.1 Prov för dna-analys - Prov bör få tas även i bötesfall

- 12.3.2 Fingeravtryck, fotografier och liknande – Fängelse ska ingå i straffskalan

Kustbevakningen ser positivt på förslaget att nuvarande krav på att fängelse ska kunna följa på brottet ska ersättas med ett krav på att fängelse ska ingå i straffskalan för brottet.

13.3.8 Särskilt om befogenheter för tjänstemän vid Tullverket och Kustbevakningen

Utredningen föreslår att tjänsteman vid Kustbevakningen och Tullverket i fråga om brott enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling ska ges de befogenheter som en polisman har att enligt 28 kap. 13 a och 14 b §§ rättegångsbalken dels hålla kvar den som ska kroppsvisiteras, kroppsbesiktigas eller bli föremål för en upptagning, och dels ta med den som ska kroppsvisiteras, kroppsbesiktigas eller bli föremål för en upptagning till den plats där åtgärden ska genomföras, 27 § första stycket 2 lagen om straff för smuggling (i föreslagen lydelse).

Vidare föreslås, genom ändring av 3 kap. 15 § 2 kustbevakningslagen (2019:32), att en kustbevakningstjänsteman i fråga om brott som ingår i den direkta brottsbekämpningen ska ha samma rätt som en polisman att enligt 28 kap. 13 a § tredje stycket och 14 b § rättegångsbalken ta med den som ska kroppsvisiteras, kroppsbesiktigas eller bli föremål för en upptagning till den plats där åtgärden ska genomföras.

I 28 kap. 13 a § rättegångsbalken är det endast i tredje stycket ”polisman” omnämns och då när det gäller medtagande för kroppsbesiktning. De två första styckena gäller skyldigheten att stanna kvar under viss tid för kroppsbesiktning eller kroppsvisitation, där anges inget om ”polisman”.

Det är ologiskt att i 27 § 2 p smuglingslagen referera till tull- och kustbevakningstjänsteman gällande *polisman* i förhållande till de båda första styckena i 28 kap. 13 a § rättegångsbalken eftersom det inte där sägs något om *polisman* över huvud taget i fråga om *kvarhållande*. Såvitt det får förstås är det undersökningsledaren som kan besluta om *kvarhållande*. Den typen av beslut kan enligt ordalydelsen i rättegångsbalken inte fattas av enskild polisman.

Vi anser det också ologiskt att ha olika skrivningar i lagen om straff för smuggling och kustbevakningslagen gällande tillämpningen av en och samma bestämmelse i rättegångsbalken.

Kustbevakningen förordar därför att 27 § 2 p a) lagen om straff för smuggling stryks och att paragrafen istället får följande lydelse.

En tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen har i fråga om brott enligt denna lag eller andra brott som avses i 1 § andra stycket samma befogenhet som en polisman att

- 1. enligt 28 kap. 13 och 14 b §§ rättegångsbalken besluta om kroppsvisitation, kroppsbesiktning och upptagning av fingeravtryck och andra underlag, och*
- 2. enligt 28 kap. 13 a och 14 b §§ rättegångsbalken ta med den som ska kroppsvisiteras, kroppsbesiktigas eller bli för föremål en upptagning till den plats där åtgärden ska genomföras.*

13.3.10 En ny biometriförordning

Utredningen förslår i 3 § förslaget till biometriförordning att Kustbevakningen vid verkställighet av beslut om upptagning av biometriska underlag får biträdas av Polismyndigheten.

Kustbevakningen ser positivt på förslaget. Möjligheten för Kustbevakningen att begära biträde av Polismyndigheten är en förutsättning för att Kustbevakningen ska kunna genomföra åtgärden eftersom Kustbevakningen saknar utrustning för att genomföra upptagningar av fingeravtryck mm.

Utredningen föreslår i 4 § förslaget till biometriförordning en särskild reglering gällande brottsutredande myndighets biträde till Polismyndigheten vid verkställighet av beslut om upptagning av biometriskt underlag.

Kustbevakningen biträder redan idag Polismyndigheten med olika åtgärder inom brottsbekämpningen enligt kustbevakningslagen och i det sammanhanget har myndigheten en möjlighet att avböja en biträdessförfrågan, 4 kap. 1 § kustbevakningslagen. Detta bör vara möjligt även vid förfrågningar om biträde med biometriåtgärder. Den föreslagna 4 § biometriförordningen bör kompletteras på så sätt att det framgår att biträde får lämnas efter godkännande av behörig myndighet.

15.11 Direktåtkomst - Allmänna utgångspunkter

I avsnittets sista stycke (s. 391) anges att av de myndigheter som får medges direktåtkomst till polisens dna-, fingeravtrycks- och signalementsregistret är det endast Säkerhetspolisen, Tullverket och Kriminalvården som får behandla biometriska uppgifter.

Kustbevakningen saknar idag rättsligt stöd, motsvarande det Polismyndigheten har enligt 2 kap 4 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område, att behandla biometriska uppgifter för brottsbekämpande ändamål. Detta är en brist i den dataskyddsrättsliga lagstiftningen som Kustbevakningen påtalat i en rad remissvar till regeringen, senast i myndighetens yttrande avseende promemorian Anpassningar av svensk rätt till EU:s förordningar om interoperabilitet (Ds 2022:21), (dnr Ju 2022/02786, KBV dnr 2022-2229:2). Vi vill än en gång erinra om att det är ytterst angeläget att en författningsändring kommer till stånd som ger Kustbevakningen samma möjlighet som andra brottsbekämpande myndigheter med motsvarande ansvar, såsom Polismyndigheten och Tullverket, att använda biometriska uppgifter för brottsbekämpande syfte och därmed bidra till en effektivare brottsbekämpande verksamhet som helhet.

15.11 Direktåtkomst - Myndigheternas behov av direktåtkomst skiljer sig åt *Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen*

I avsnittets andra stycke (s. 392) anges att när det gäller dna-profiler och fingeravtryck bör åtkomsten även fortsättningsvis vara begränsad till uppgift om huruvida en persons dna-profil eller fingeravtryck förekommer i registren.

För vägledning avseende vilka sökkriterier som är tillåtna inom ramen för denna begränsade form av direktåtkomst behöver avsnittet läsas tillsammans med sista stycket i avsnitt 15.11 (s. 391). Där anges att något undantag från sökförbudet beträffande sökningar i syfte att få fram ett urval av personer baserat på biometriska uppgifter inte finns för dessa myndigheter. Detta innebär att det i dagsläget inte finns möjlighet för myndigheterna att genom direktåtkomst t.ex. göra sökningar med ansiktsbilder i registren. Utredningen redogör emellertid inte för vilka sökkriterier eller sökbegrepp som får användas vid sökning avseende registerförekomst.

Kustbevakningen efterlyser ett klagörande i vad mån biometriskt underlag över huvud taget kan utgöra utgångspunkt för en begränsad sökning (förekomst/ej förekomst) eller om en sådan sökning uteslutande får göras med alfanumeriska uppgifter. Bedöms sökningar kunna göras med båda uppgiftsslagen, förespråkar vi att Kustbevakningen ges rätten att använda såväl alfanumeriska uppgifter som biometriskt underlag vid sökning avseende förekomst i biometriregistren.

21.1.2 Ekonomiska konsekvenser övriga myndigheter - Kustbevakningen

Kustbevakningen vill, utöver de i betänkandet för myndigheten redovisade konsekvenserna, lyfta att myndighetens direktåtkomst till de föreslagna nya biometriregistren kommer att medföra kostnader för myndigheten för framtagande av teknisk lösning, beredning av överenskommelser, utbildning av personal mm.

Ett flertal IT-system och register inom framför allt brottsbekämpning och gränskontroll kommer att införas eller utvecklas i Kustbevakningen de närmaste åren. Sammantaget innebär implementeringen av de nya systemen och registren en påtaglig ekonomisk och verksamhetsmässig ansträngning för myndigheten.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektör Lena Lindgren Schelin. I ärendets handläggning har deltagit överdirektören Anders Kjaersgaard, chefsjuristen Sara Thörngren, chefen för enheten för metodutveckling sjöövervakning Magnus Bergman, chefen för brottsutredningsenheten Ulrica Carlson, verksjuristen Peter Åkesson, dataskyddshandläggaren Malin Lilja och verksjuristen Anna-Clara Eriksson, föredragande.

Lena Lindgren Schelin

Anna-Clara Eriksson

Extern digital kopia till:

ju.L4@regeringskansliet.se

Försvarsdepartementet, enheten för samordning av samhällets krisberedskap

Försvarsdepartementet, rättssekretariatet

Intern digital kopia till:

Ledningsgruppens ledamöter

SRAT

TULL KUST

SEKO